

IN SEARCH OF THE DIVINE FACE. DANIEL TURCEA

Ștefan Mihai Sebesi-Suto

PhD Student, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureș

Abstract: Daniel Turcea seems to be engaged in a continuous quest for revealing the sacred nature of his poems, the divine light that contaminates the poetic universe of his second volume, Epifania. For Daniel Turcea, the process of purification, understood as a spiritual one, has to be seen as a metamorphosis of light sprung from a kaleidoscopic world, a timeless one, which illustrates, in his specific hermetic way, the condition of the artist.

Keywords: poetry, Daniel Turcea, quest, the divine, light, Entropia¹, Epifania²

În cazul lui Daniel Turcea, șansa redempțiunii ia forma unei continue pendulări între lumi care pe cât sunt de pretențioase, căutând Forma Fixă a Ideii, Geometria Perfectă, nu caută altceva decât a determina revelarea unui chip divin răsfrânt din lumina pură răsărită din atemporalitate. Ceea ce atrage atenția asupra *Entropiei* și *Epifaniei* e stilul actoricesc de a-și prezenta vedeniile poetice, un stil necaracteristic prin care evocă o prezență ascunsă. Cel puțin în primul volum în care, cu fiecare rând scris, cu fiecare vers nou conceput, flirtul cu divinitatea nedezvăluită fructifică sentimentul acut al absenței, decreția necesară pentru ca drumul spre mântuire să poată fi întrezărit. Și va fi într-adevăr revelat în *Epifania*.

Dacă *Entropia* „răspunde unei intenții limpezi, sprijinindu-se pe ideea unei poezii care-și inventează propria geometrie, propriul spațiu de forme pure și aparent dezordonate”³, *Epifania*⁴ deși păstrează liniile interioare trasate în precedentul volum devine „o cântare a treptelor” ce funcționează ca motto, așezat la căpătâiul titlului, dezvăluind „o formă a poeziei de cunoaștere, bazată pe iluminare ce câștigă în tensiune, în dramatism. Treptat se încheagă un lirism de mari transparențe și purități în care sălășluiește un suflet extatic. Poeziile seamănă cu iceberguri care mai mult ascund.”⁵

Secundele în cazul poetului se perindă drept „crini pe sub ape ușor despletind/ apa imaginându-și vase subțiri irigând celule fără formă/ difuze geometrii/ helixuri instabile în rozele spirale/ sau fixe apatite sau mov cuantozomii/ Ceremonii de Osmiu în pale vacuole/ aur coloidal/ omizi de pori alunecând în spini/ fosforescenți/ alcătuind pagode/ pentru lungi unghii, lungi, de mandarini/ - nervi servi - / spunând că nu știu căi secrete/ către ruini de Galaxii perfecte”. Timpul este suspendat tot astfel cum din viața omenească nu rămân decât

¹ Turcea, Daniel, *Entropia*, Editura Cartea Românească, București, 1970.

² Turcea, Daniel, *Epifania*, Editura Cartea Românească, București, 1978.

³ Nicolae Manolescu, *Literatura română postbelică. Poezia*, Colecția „Canon”, Editura Aula, Brașov, 2001, p. 302.

⁴ Daniel Turcea, *Epifania*, Editura Cartea Românească, București, 1978.

⁵ Nicolae Manolescu, *op. cit.*, pp. 305-306.

„celule fără formă”, rămânând captiva unei „Încăperi” din care nu poate să se ivească nici măcar dorința, nici măcar un delicat avânt spre *Afară*. În astfel de poeme precum *Secundele*, Daniel Turcea are meritul de a surprinde sufocarea existenței, a morții, în imagini de o deosebită învolburare. Pentru acesta, *Omega* nu rămâne la un simplu stadiu de concept, ci se prezintă sub forma unei atitudini recalcitrante, a unei angoase ce dezvăluie un spirit revoltat, întors spre sine, împotriva „Organizației Secrete a Ideii”, impediment în calea izvorării unei frontiere între cele două componente ale desăvârșirii, conștiința și viața, comuniune văzută drept „floare de aur”⁶ de către C. G. Jung și care, totodată, instituie un cult al mandalei, căci una o condiționează inevitabil pe cealaltă. Într-o continuă căutare a răspunsurilor empirice, poetul devine robul propriei pelegrinări „către ruini de Galaxii perfecte”, metaforă a unității spre care tinde.

Această „Galaxie perfectă” pe care și-o imaginează prinde contur în poezii precum *Șansa inefabilă a renașterii florentine* unde, la fel ca în cazul lui Eminescu, imaginea ruinii presupune rememorarea unor timpuri vechi, sacre, astfel încât pentru Daniel Turcea determină emanciparea unui spațiu „atât de pur/ încât nu e locuit. Obiecte de gol, absență/ Ireal, dintr-o voință a punții dansând la nesfârșit.” Singurul element ce nu se subjugă absenței desăvârșite este voința privită ca intenție de scindare în fața unui univers caracterizat de imobilitate și pustietate. Pe de altă parte însă, tocmai acest solitarism conferă calități primordiale „Împărăției Eterne a Spațiului”, parafrazându-l pe Platon, căutând asemeni umaniștilor renascentiști nu doar dinamismul existențial al omului, cât și voința îndreptată spre o comuniune universală precum în cazul lui Paracelsus. Tot astfel se poate explica tensiunea creată în urma încercărilor himerice de a transcende realitatea, păstrând vie speranța regăsirii acestui spațiu protector contrapus intemperiei impuse de regimul comunist al vremii în care trăise și își transcrie propriul crez în versuri. Poeziile sale, mai ales cele cuprinse în paginile volumului *Entropia*, cer a fi privite dintr-un dublu perspectivism întrucât cu cât fantasmagoria angoasei se destăinuie mai pronunțat, cu atât se întrezărește dorința de sublimare. Vorbim așadar de o moarte și reînviere în planul versurilor testimoniale, păstrând șansa inefabilă a renașterii în plan spiritual. Până și sora poetului în biografia postumă ce i-a dedicat-o vorbea despre demonii creației ce l-au determinat să scrie o astfel de poezie obscură și sumbră, dar al cărei ton se temperează în cadrul *Epifaniei*, volum apărut la opt ani distanță.

Imaginarul poetic contemplat pendulează între un *aici* și *nicăieri*, e un „spațiu în mișcare gândindu-se pe sine”, angajat într-un joc al unui discurs ermetizant ce ascunde șansa redempțiunii. Ireal, conștient de natura universului contemplat, Daniel Turcea surprinde specificul unui astfel de spațiu mistic: „se află în sud și-n același timp ghețuri/ îl adoră la nord boreal/ se află oriunde nefiind oriunde/ Spațiul se gândește pe sine sculptând/ locuiește-n ace iriși ceucid/ numai numai numai/ pentru că văd și/ astfel împletesc în lenta mișcare/ legi cu gene lungi lungi crepusculare/ El nefiind – spațiul propriei absențe/ al propriului spațiu – se întrepătrund”. Poetul caută cu nestăvilită ardoare „forma clară”, geometria ce conferă vieții însemnătate. Văzută în ansamblu, e un soi de poezie „care-și inventează propria geometrie, propriul spațiu de forme pure și doar aparent dezordonate. Autorul are nostalgia unui Orient mirific, spațiu pur, nelocuit, ireal, ce se identifică o dată cu Asia pastelurilor chineze ale lui Alecsandri și Macedonski, altădată nu Nordul boreal al lui Iuliu Cezar Săvescu sau chiar ca

⁶ Floarea de aur poartă simbolistica drumului dinspre nigredo înspre albedo, e planta ce crește dintr-un întuneric aflat dedesubt și poartă în partea superioară floarea de lumină, cf. Carl Gustav Jung, *op. cit.*, p. 24.

Spania barocă a lui Eminescu. E o lume de geometrii incerte, mătăsoase, de arome, de pietre scumpe, de culori, de fructe și de animale stranii.”⁷

Imaginea morții revine pragmatic și aproape obsesiv în versurile lui Daniel Turcea, dar posedând un sens întors; cheia înțelegerii acestui sens invers regăsindu-se tocmai în titlul volumului, *Entropia*. Formula entropică insinuează astfel existența unui spațiu pur și purificator în același timp, contrapus și complementar Terrei: „Dacă ai alege Terra drept posibil/ Timp al formei Clare unde se aleg/ și din nemișcarea mișcării prin spațiu/ și prin timp viscere fără viață vi/ se trece-n mișcarea ce aparent e opiu/ din prea multe stele dintr-o altă zi/ Atunci/ am fi aici, înlocuind Florida/ și ne-am gândi în cretă umbros măslin la Cruz/ nu ar exista spațiul acesta, *Mortul spațiu*/ cu solzii legi bolnave/ de timp, de simetrii/ ce-n bronhii se hrănește cu sufletele noastre/ care-i parcurg catete, bisecte unghiuri și-n/ ‘nnoptate pleacă-n Lună/ când timpul aglomerează/ aglomerează spații și spațiile sugrumă.” Spațiile despre care ne vorbește poetul nu sunt altceva decât cadre statice ale altor cadre, zone crepusculare ale unor universuri ce converg într-unul singur, cel *din Afară*. Poetul așterne, asemeni unor pete pe pânză, lumi noi pe care le proiectează de-a lungul și de-a latul Terrei, trecând de la „Verdea Chină”, „Țara Sin” sau „Țara Yemen” spre „Țara ConCaVă” printr-un proces metafizic, dând naștere „unor efluvii de forme, viziuni caleidoscopice, visând geografii lirice și exotice și populându-le de făpturile suave ale imaginației sale.”⁸ Renașterea la care face aluzie Daniel Turcea e de fapt metafora genezei unui univers dintr-altul, „un spațiu în mișcare gândindu-se pe sine/ nu nemișcarea unei atomic-ierarhii/ rotindu-se puțină sub devastarea legii/ care visează plane planări de largi nisipuri/ și care apare clară și așa, cum, irizând/ mai departe mult mai/ și-apoi aproape-aproape/ distanțe fără aer/ doar lune lune pleoape/ rubiniu și vanadiu oglinzi curg în oblinzi/ un spațiu ce există întreg dar l-am cuprinde/ nu ne-ar fi în afară nici noi în afara lui/ am anula succederi etape ireale/ la nisipoase timpuri în repetata vale.”

Șansa inefabilă a renașterii florentine ia forma *Hieroglifei*, imagine cu valoare de simbol, ce ascunde intenția alchimică de a transfigura realitatea. E șansa unei renașteri, e șansa unui avânt spre absolut materializat în cuvânt poetic. Se conturează totodată scheletul Șarpelui Uroboros nu doar în versuri ca „e împletirea-n șarpe ca-n daltă de Praxit/ mai căutat prin alge de-ntreg Regatul Beat’/ mai mândră Caliope ca poezia-n sine/ căci e o poezie cu sexuri în rubine”, dar și prin sugestia ciclului infinit al timpului și revenirea asupra contemplării sfârșitului: „desigur timpul în candelă candel/ desigur se repetă, finit și menuet/ cu reverența morții/ desigur vom petrece în raiurile cheflui”. Într-un mod ce caracterizează întregul volum, poetul insuflă materiei din care își compune universurile o caracteristică aparte, plămădirea continuă, „materia se zbuțumă într-o continuă facere”⁹, gândită în extreme, astfel încât pe alocuri este contemplată unitatea primordială, amintindu-l pe Platon cu a sa *Împărăție Eternă a Spațiului*, iar altelei versurile surprind inflamarea stărilor extatice: „se năpădea de cactuși tot aerul alerg/ printr-un regat de ață spre comitatul Berg’/ au ars pe rug oo, magii, în Țara de Cristal/ căci proorociră caldă și afânat moluscă”.

Afinitatea poetului cu ideea morții e evidentă în poezii precum *Miracol* ce evocă o atmosferă barocă, specifică lui Daniel Turcea, după cum și Nicolae Manolescu afirmă: „lirismul pendulează așadar, între fantezia jucăușă și stilizarea subtilă. Aș zice că Daniel Turcea simulează vorbirea pendantă, și că tonul lui esențial e similoracular: o dată construit

⁷ *Ibidem*, p. 302.

⁸ *Ibidem*, pp. 302-303.

⁹ *Ibidem*, p. 247.

decorul, o dată sugerată atmosfera, poetul se lasă în voia imaginației lui iubitoare de miresme, de exotism, de visare și de ideograme”¹⁰ la care se adaugă solemnitatea trecerii nestăvilite a timpului. Moartea devine aici „Un Cristal/ în mii de fațete neștiind una de alta/ decât, poate, prin senzația de animal de răcoare/ care le cutreieră/ când ascultă în califate de poziții/ în reflexii în apă a unor geometrii incredibile/ de forma unor lebede/ cu nostalgiei de safire în sânge/ ca o rocă/ sau ca un pustiu/ gândind saturnale la mari depărtări/ cascade verzi și animale de mătase.” Poetul conștientizează misticismul trecerii în neființă, de aceea nu resimte neliniște, anxietate, ci mai degrabă rămâne fascinat de spectaculozitatea procesului. Voința sa e de a imprima morții o urmă de banalitate, astfel încât, privită asemeni unui caleidoscop, contrariile să fie armonizate: „ca o hlamidă rece a presimțirii/ ferindu-te cu fast și insomnii/ la masa cu sfeșnice, fiecare/ un suflet mort de mult stând cu tine la masă/ ori străinii care tocmai au sosit odată cu seara/ și asta durând/ cale de un om”.

Evenimentul funerar devine încetul cu încetul spațiul unei reîntâlniri, moartea devenindu-i eului aliat. Sfârșitul, inevitabil de altfel, e perceput diferit după propria-i formulă entropică, dezvăluind setea de joc. Jocul, specific celor ce sunt în viață, ilustrează întocmai revendicarea contrariilor ce într-un final predispune înfăptuirii miracolului. Există așadar viață după moarte în poezia lui Daniel Turcea prețuind nostalgiile de safire: „cineva, se pare/ o va înlocui cu cenușe/ și tu vei trece cu aceeași solemnitate/ fără a spune un cuvânt/ deoarece aidoma clapelor/ au nevoie de întreg sistemul pianului/ altfel vom juca domino/ împreună/ la ceai/ timp de 4 imperii/ reluându-se prin caleidoscop/ până când aerului îi vor crește unghii/ și se va juca biliard/ cu ochii rostogoliți pe lespedeala albă”.

Dacă în celelalte poezii poetul căuta *lumile din afară* cu o oarecare neliniște resimțită la nivelul tonului investit în versuri, cel puțin în acest caz se remarcă domolirea atmosferei încărcate, mai mult decât atât, finalul poeziei denotă o stare de calm. El așteaptă ca „celălalt” să ia parte la această experiență mortuară, iar din momentul în care transcendența a devenit posibilă și timpul ce cândva era măsurabil va sta sub semnul eternității.

Călătoria vizionară în care e angajat poetul îl poartă *Prin grădina japoneză* unde va cocheta cu imaginea unei divinități. Divinitatea evocată de Daniel Turcea pare să se întruchipeze ca finalitate a *operei la negru*, ajunsă în faza de conjuncție sugerată de împerecherea „soției” cu „neînvingutul samurai”, care are efect universal: „prin grădina templului Yudahō/ nebănuind ca pumnalele-ntoarse/ se plimba/ printre puzderii scoici și cireși/ înțeleptul în alb Kimono/ lângă lacul cu flori arse/ neasemuit de frumoasă soția/ neînvingutului vreodată samurai/ născu/ pătrate albe-și luminau hârtie/ ș-atât de verde iaz în cești de ceai/ la destrămări de cețuri – Fugyama/ ciudata prăbușire a lunii/ mare sau ploii nesfârșite/ și pretutindeni/ această ocazie a Timpului/ această întâmplare a Spațiului/ și acest calmant al Acțiunii”.

Flirtul cu divinitatea, nedeazăluită și neasumat încă, îl determină să dea indicii cheie în legătură cu lumea desprinsă din poeziile sale, o lume atemporală în care totul este și nu este, o lume în care ființele ce o populează au și nu au în același timp materialitate, o lume arsă deasupra căreia planează un spirit dornic de regăsire a unității. Cum era de așteptat, se remarcă afinitatea poetului cu religia hindusă de unde rezultă perceperea figurii divinității. Cum e imaterială, aceasta rămâne, la nivelul acestui volum, doar percepută. Imaginea lui Dumnezeu, deși „arsă”, rămâne totuși mântuitoare, de unde și convertirea produsă în *Epifania*.

¹⁰ *Ibidem*, p. 305.

Viața e văzută ca transă, iar nostalgia pe care o simte poetul permite apariția unor universuri halucinante, lumi construite asemeni unui Turn Babel în care toate se învălmășesc, dar care păstrează intenția îndreptată spre orânduire. Din învălmășeala imaginilor ia naștere forma perfectă, *Cubul* sau *Cercul*, legănate de armonioasa muzică ce se ascunde în toți și în toate, fărâma divină. Principiul ordonator, *intrarea în Joc*, nu trebuie descris în cuvinte, ci mai degrabă simțit, întrucât cuvintele nu fac altceva decât să profaneze sanctitatea *Acțiunii*: „a încerca să folosești cuvintele pentru a descrie acțiunea/ Principiului/ înseamnă a nu vorbi despre El ci despre contrariul Lui/ cuvintele sunt văi sunt circuri sunt zaruri/ Distanță/ deci/ El absoarbe pentru că El este/ această așezare de obiecte sub semnul proporției/ deci al muzicii/ din antichitatea aerului/ segmente și trapeze, conuri și plane de aer/ ca un animal de vid/ cu Ceremonia Sângelui mineral și unde/ respiră și doarme un prinț/ visul lui este trupul acestui Ev/ și din risipite vocale/ Exilul” (*Linia dreaptă*).

Cum totul pare visare, cum lumea nu-și află liniștea, nici ființa nu va scăpa de semnul incertitudinii luând forma *Androgenului*. Curente hermetice, printre care se numără alchimia, au pus în discuție tema androgenului care a ajuns să se identifice cu Dumnezeu din pricina caracterului omniprezent și omnipotent al divinității în totul și în toate. În *Corpus hermeticum* aflăm că „Dumnezeu e în același timp Unul și Totul, infinit împlinit de fecunditatea celor două sexe.” Răspunsul pe care alchimiștii îl căutau în raport cu viața era, bineînțeles, legat de nemurire, concept ce trebuie înțeles drept sete de împlinire și comuniune universală. Spirit erudit, nici poetul nu face abstracție de la această învățătură hermetică conturând imaginea *Androgenului* în poeme precum *Mitul oglinzii*. Înțelesul alchimic al poeziilor scrise de Daniel Turcea trebuie întrezărit ca răspuns al acestei dorințe de comuniune, esență a vieții, spre care tânjește. Strâns legată de biografia sa, poetul încearcă să se apropie de divinitate prin toate mijloacele posibile, susținând existența unui Univers dual, caracterul Ying – Yang. Adevărata existență nu poate fi așadar privată de caracterul androgenic, iar pentru Daniel Turcea poezia are un rol purificator. Prin operă poetul speră să găsească împlinire, speră să revendice *ființa primordială*, încearcă regăsirea *stării edenice*. Ca o consecință, întreg volumul *Entropia* posedă funcția cathartică a hermetismului de *revendicare a contrariilor* sugerată printr-o multitudine de imagini geometrice cu valoare de simbol: *Cubul*, *pătratele*, *cercul* etc. reliefând într-un final *Rebisul hermetic*, ființa umană reintegrată într-o stare de plenitudine paradisiacă. Iată cum reconstruiește Daniel Turcea imaginea *Androgenului*: „oriunde, oricât de departe, Acolo/ Clopotul golului și hypnotizând/ cea mai frumoasă femeie desface cadavre ca starea deșertului/ cel mai frumos bărbat/ urcă aerul ca pe o moscheie/ Acolo/ Ființa eterică Fără Sex Dar luându-l ce pel opus/ mistuitoare oază și totul se topește-n pletele ei/ om lup/ părăsiți-vă trupul. El arde și digeră sufletul/ părăsiți-vă sufletul. El arde și mistuie trupul/ în fiecare din noi sunt Aceste 2 ființe fără cap/ chiar și craniu e numai trup/ chiar și el naște ființe/ suave/ pentru care cerul cristalin e mai dur/ decât nămolosul labirint pentru cârțițe/ Hi Hi/ cine alunecă/ cine alunecă/ coastele calpă plăcere/ a atingerii femeii de fum/ totul e-n tropice tropice. Ș-atât de frumoasă otravă/ luxurii luxurii Zăpadă/ e un dans de lunatic șaman/ aflați/ e afară străinul/ fără cal, dați-i drumul și blând/ străinul avea dinamită/ sora mea sfârtecată plângând/ sunt oglinzi oriunde. Și stelele/ din locul de unde dispar/ se refac în oglinzi de plăcere/ Universul acesta e par.”

Comuniunea adorată devine și mai evidentă în *Dezastre* prin referința la *Vede*. În stilul său caracteristic, poetul susține ideile hinduismului conform cărora în tot ceea ce ne înconjoară sălășluiește o fărâma divină. Inserția fărâmei divine în ansamblul elementelor se prezintă drept „o spargere a cercului în cristale în văi/ și o nostalgie de nicăieri/ de nicicând/ obiecte/ hipnotizate de viață/ obiecte-n transă viața halucinând/ pelerini pelerini pelerini/ spre

carbon/ spre cenușa, cămașa cenușii/ ca dovadă c-a ars Dumnezeu/ și pot să-nnebunească aleșii/ și cine-ar mai crede atunci în fereastră/ necuprinsa prăpastie albastră/ și cine s-ar îndoi de ce vede/ și cine n-ar mai auzi/ decât tăcerea ce ninge în Vede”. Nostalgia resimțită deplânge îndepărtarea de mediul divin, semn că, în ceea ce privește existența, s-a produs o ruptură, iar tocmai această distanțare înseamnă asumarea morții în plan spiritual. În fața morții singura acțiune ce are sens e amintirea trecutului, a *lumii din Afară*, „Puntea Nesfârșită/ rememorând, poate chiar spre trecut/ inversând cu o lume de morți înviați/ spre ovare umflate de lună/ o lume uitând să poată deschide/ mai multe șanse abside/ să aștepte în forme să-nsenine/ mai multe și tot mai puține/ ori poate desenul și metamorfoză/ în necuprinsul static cuprins prin osmoză/ finit infinit/ din medium în calmele, plan, din cicluri, / al liniștii, morții în absolut.”

Deși poeziile volumului de debut gravitează în jurul sentimentului de risipă a *Principiului* divin, poetul nu ezită să întrezărească văpăi ale luminii mântuitoare izvorâte tocmai din apăsarea tonului rezultat din acțiunea sufletului ce „se cufundă într-o contemplare fără margini.”¹¹ Fiind o poezie de tip extatic, poetul contemplă redempțiunea din fragmentarismul existențial, precum în *Poem didactic*: „poate că suntem vii dar obiecte/ fragmente emigrând în fragmente/ sub umbra vieții pe stinse planete/ ca și cum te-ai umple de degete/ toate cu multiple întrebunțări/ de apă, de lună, de țări/ lung exod pe niluri/ către piramide/ unde faraonul/ Paraparmenide/ ș-a-ngropat în Ra fructa zi/ - molima/ de cameleon/ Vis Fiind oglinzii arithmos ideon”.

Visând renașterea spirituală, căutând chipul divin, poetul are intuiția convertirii spre lumină, înțeleasă ca regăsire a legăturii pierdute cu divinitatea: „De atunci/ Din clipa când totul a devenit fără șansă/ Cu golfuri largi/ De foarte departe răzbeau lumini” (*A treia*). Lumina întrevăzută de poet, născută din vidul în care până și existența își pierde semnificația, aduce într-un final beatificarea vieții. Deși scris sub influența unei conștiințe încărcate, tulburi, măcinată de angoasa acțiunii de a fi, volumul *Entropia* rămâne impregnat totuși de voința vădită de a scrie despre viață chiar dacă trebuie privită și din perspectiva morții. Contrastul dintre viață și moarte are în fond sarcina de a determina accesarea celor mai profunde stări ale ființei, liniile interioare, geometria, transcendența meditației coborârii în tenebre. Pentru Daniel Turcea poezia devine oglinda unui suflet încarcerat de propria limitare ce cultivă hazardul existențial, însă, oricât de apăsătoare ar fi viziunile, lirismul său ascunde indicii ale reveriei ascensionale dorite sau, cum afirmă poetul în *Geometria sau căutarea drumului*, „este elogiul adus/ de gene, desăvârșirii”.

Geometria sau căutarea drumului, oferă o amplă perspectivă asupra modalității de cunoaștere pentru care a optat poetul, geometria nefiind altceva decât „descompunerea luminii/ geometria – lege a lumilor închise (...) Geometria este haosul care tinde spre axiome/ incertul care tinde spre Incontrolabil/ Geometria elimină tot ceea ce se poate ști/ pentru a ajunge la ceea ce nu se poate ști/ (...) Geometria/ proporție și ciclu/ devorându-ne lent/ ceremonie/ vis prin exactitate/ cum te umpli de șerpi în preajma maselor/ cu greii magneți/ ai zăpezilor gravifice/ ningând spre irisul fecund din centru/ Incandescență/ Poartă/ spre Lumină, deci/ singurul loc care nu poate fi locuit.” Într-un final, „poezia lui Daniel Turcea devine una a luminii, simbol al desăvârșirii și dumnezeirii nemărginite, iar poetul nu se mai

¹¹ *Ibidem*, p. 306.

definește ca un aventurier fără țintă al lumilor imaginare, ci un însetat de lumină, ducând cu sine „focul cuvântului” și dorința de a locui seninul din peștera platoniciană a cunoașterii.”¹²

BIBLIOGRAPHY

Bibliografia operei

1. Turcea, Daniel, *Entropia*, Editura Cartea Românească, București, 1970.
2. Turcea, Daniel, *Epifania*, Editura Cartea Românească, București, 1978.

Bibliografie critică

1. Durand, Gilbert, *Introducere în mitodologie*, Editura Dacia, Cluj – Napoca, 2004.
2. Eliade, Mircea, *Alchimia asiatică*, Editura Humanitas, București, 1991.
3. Jung, Carl Gustav, *Opere complete. Studii despre reprezentările alchimice*, vol. 13, Editura Teora, București, 1999.
4. Livrescu, Cristian, *Daniel Turcea, între Entropia și Epifania* în *Convorbiri literare*, decembrie 2014 (Sursa web: <http://convorbiri-literare.ro/?p=3619>).
5. Manolescu, Nicolae, *Literatura română postbelică. Poezia*, Colecția „Canon”, Editura Aula, Brașov, 2001.
6. Pop, Alexandru, *Fundamentele alchimiei*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2002.
7. Wunenburger, Jean Jacques, *Utopia sau criza imaginarului*, trad. Mihaela Căluț, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
8. Wunenburger, Jean Jacques, *Imaginarul*, Editura Dacia, Cluj – Napoca, 2009.

¹² Cristian Livrescu, *Daniel Turcea, între Entropia și Epifania* în *Convorbiri literare*, decembrie 2014 (Sursa web: <http://convorbiri-literare.ro/?p=3619>)